

1882

N.L.

S. 163.

Ziik Fennia

Sami pahamus wasšjolats:

kirjats tjälgošwuota pirra, man

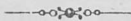
Kongalats neida

E u g e n i a

ja etja "Salmelaš Miššionen Wänakah"

läh pajam sami auken tjaletowet

3. 3—nešt.

Gadde: 10 öra.

Stoffholman,
A. E. Normanna kirjetuorgem, 1882.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Sabmelats älbmah ja nissunah! Stalpe
lä pahas wasjholats tia kaskan. Ko son päta
pätsoälo sija, te son kädä ja peista näu
mädde pätsoit, ko son matta. Ti pallapetit
juste. Ti kätjalepit wuojet tia pätsoit tag-
gar paitist, kenne stalpeh adneh orromsajew.
Ti kätjalepit ai kädde stalpit. Tia tjeppen-
sumus tjuoikejit ti kättjopetit tjäkkai, wai kal-
kin tjuoiketet siaw ja tsabmet siaw larkas.
Walla tia kaskan lä etja wasjholats, jukka lä
ädna pahab stalpest. J son mai kädde tia
pätsoit, walla tauk son takka tiji ädna stuorab
wahdait ko stalpe. Ti epit sita jakket, mait
mon jaulaw, jutte tat wasjholat i päte was-
sjholatjen. Son päta wänaken. Son täiwota
tiji wuorbew. Walla jurx tantieti son lä
harbmat wahdalat. Son sitta peistet tia
rubmahit ja sieloit, son sitta eritwaltet tia
källew, filpaw ja tia pätsoit, tantieti son päta
te ko kərbmai päti wuostas almatji lusa
paradisesne. Son i lä karwotum etjas pit-
tasita; son lä karwotum abmas pitkasita.

Taste läh mädde tusan almatja pajam pettet etjase suste ja läh kattjam alde kadsaita ja sjaddam wuorbetebmen ja olykkolatjen. Sus ti sittapetit kattet etjate tate tia pahamus wasjjolatjest, te lä tarbo, atte ti äppapetit täbdät so. Vätket taw kirjajaw, jutte tat wuofeta so tiji taggaren, ko son sadnast lä. Tat unna kirjaj sitta nuolatet suste alde falskes piktajit ja wuofetet so tiji, maggar son lä ja mait son sitta ja matta pargat. Ti sittapetit wuostatjin tiettet alde namaw. Sone läh mädde namah. Muttin kättjotowa son puollemwina, rämmä ja konjat, muttin läh sone taggar mainetis namah te ko öla, portex ja wina. Walla ikka maggar wuoken son päta ja ikka maggar namaw son adna, te son lä taut pallemes ja matta häikätet tiaw wuoig-nelaz ja rubmalaz peifoi.

I.

Karras jukkamusah puotteh faronisa häjos- wuotaw ja niädaw.

Puollemwina ja etja karras jukkamusah äh lä sameädnama sjaddoh. Sameädnam i sjaddatatte tait. Tälluz aiken sameh äh täbdäm ähke tarpaham tait. Ja jurx tantieti si lejin wuorbalatjah, adnin ällo pätsoit ja

ädnaſ pednikit. Äh ſi tarpaham taiwai luoi-
 kaſ walbet pednikit nubbiſt. Ja juſ ſameſ
 waldi luoiſkaſ, te ſon ſitai ja matti ruwa
 maſſet wälkeſ. Mädde häjoh äh kauðnom ſia
 kaſkan ja tah, kuteh leiſin häjoh, äh ſi tarpa-
 ham kaſgät ſitaſt ſitai. Sameh piebmin ſiaw
 mielainiſa. Tuot aike lei ſadnaſt källe-aike.
 Walla känne tat talle lä? Tat lä katom.
 Käſſe tat lä katom? Tat katoi, ko puollem-
 wina ſiſa päti. Mantietai tat katoi? Tat katoi
 puollemwina tieti. Äſeſälbmah ja laddeh
 ädtjon kuſſat, atte ſameh leiſin pändaſ ja ad-
 nin ällo pätkoit. Si ſittin etjaſe wuollai
 puoſtet ſami tawerit. Walla näu kuſſew,
 ko ſameh adnin jerbmeu aimon, te idtji lä
 keppat pettet ſiaw. Walla äſeſälbmah ja
 laddeh kauðnin käinow. Si algin maleſtet
 puollemwinaw. Taggar kaſwow ſi algin kä-
 ſatallet ſamita. Etjah ſi juſſin harbmaitit
 ja kättjon ai ſamit juſſat. Si jaulin, atte
 färta, kutte taw juſſa, ſon päſſa kälomeſt.
 Si jättin, atte puollemwina erit kaitet' kaiſ
 ſurgoit ja märrahemit ja atte almaſ ſjadda
 awon te ko alme ladde. Si kieleſtin, atte
 puollemwina talko kaiſſatajaſ puoſtelwaſait
 ja mi wärab lä, ſi wuokatin kieleſtet, atte
 juſſat puollemwinaw i lä ſubdo Jubmela
 wuoſte. Näu ſi äppatin ſamit. Ja näuko

kärbmai petti Gwaw fluokeswuotaines, nâu
 âfesâlbmah ja laddeh pettin samit. Sameh
 jakkîn, mait si kielestin ja algin nittet puol-
 lemwinaw ja kâh, talle kâlga puollemwina
 jâttân jauren sameâdnamin ja lâ sami puore-
 mus juttamus ja talkas. Pândawuot ja
 puorre wiesjom leika âudâl orrom sami kiere-
 sumus wânakah. Walla nâu ruwa, ko si
 âdtjotallin ustost karras juttamusai mangai,
 te tah âudeh puorre wânakah pattarin ja sia
 sajai lâ pättam häjowuot, niâda ja nâlke.
 Mâdde sameh, kuteh lâh orrom harbmat pâ-
 ndah ja lâh adnam stuorra pätsoâloit, lâh hä-
 jonam ja sjaddam watejin jälla suolatin.
 Mannes lâ siji nâu pahast mannam? Si
 algin juttat. Usto stuorani ja sjaddai man-
 gemusta nâu kiäuran, atte si äh sittam etja-
 daw ko juttat ja wuollaten orrot. Äh si
 astam ähte wisjjam pätsoit kattet. Stalpeh
 ja suolatakah pätin älo fisa ja âdtjon rasen ja
 alken kâddet nâu ällo pätsoit, ko si sittin ja
 mattin. Sjed tjuoikoi muttin pätsois mangel,
 walla i son laketam tjägget ja kattet tait,
 ainat son waldi tait kitta ja waddi tait wina-
 âfesteji matson puollemwina âudâst. Ja kalle
 winaâfesteje tieti matsow waldet kalwos âu-
 dâst. Mon läw kullam, atte akka winaju-
 kastaâ lâ muttin matsam äbbâ stuorra pätso.

Taste lä tjelga, atte att jukkales almas
 hinni äntan peiwen jukkät pajas mädde päts-
 soit. Uude ällo utfani peiwest peiwai ja man-
 gemusta sone idtji lä attak pätsö aimon. Ain
 wiesjoh sameh, kuteh matteh, jus wall fitteh,
 sadnotet mo pätkoit. Si läh arbim stuorra
 äloit; tasa si läh lafetam niszuna pätsöit.
 Walla si tabranin jukkaleswuota wierbmita.
 Reinai lätkä utfani japest japai ja talle fian
 i lä mite aimon. Si kälgeh fitast fitai ja
 talost talloi ja tiggoh jälla lä reinafuolatem
 fia wiesfomnare. — Mon jauliw, atte karras
 jukkamusah läh sami pahamus wasjjolaz ja
 tälwöh fiaw häjoswuotai ja niädai. Zaula
 talle, läwkus mon kielestam. Mon läw wuo-
 setam, atte mon läw sadnasit hällam. Zan-
 tieti, puorre wänakam, jus ton fitah adnet
 aimon to pätsöit ja to pednikit, te kula, mait
 mon jaulaw: kätte etjat kaitlakasah karras
 jukkamusajst!

II.

Karras jukkamusah peisteh rubmaha war-
 reswuotaw ja äneteh häggaw.

Almas i lä rubmaha kautoi wuorbalaz
 ja lytkolaz tan ädnama nanne, jus sone i lä

warreswuot. Mi lä pändasumus almag warreswuota wana? Mäddeh lappes ja peistes taw ja läh taiwai etjäh wikkens tafa. Si äh ätsäte, mi rubmahi puorak lä, walla waddeh funji, mi wahdalak lä. Ja taggarah läh kait winajukkejeh. Si siswaldeh jukkamusait, mah sisadneh sälgaw. Ja färt almag tietta, mi sälga lä ja mait tat parga, atte tat lä hägga pahamus wasjolak. Tah, kuteh futteh wiesjomest ja äneteh häggas, prukoh taiwai siswaldeh sälgaw, taina ko si tietteh, atte tat faronis puokta wisfes jabmemaw. Ukt jukkeje i lä ädna puoreh almag, ko tat, kutte kädä etjas. J lä etja reudates sia kastan, ko tat, atte jukkeje siswalda sälgaw, wai son kallai päsfat wiesjoma surgoist ja mährähemist ja sjaddat awon, walla etjaskäddeje siswalda sälgaw, wai päfali etjas häggast, mi i lä tast funji masteken arwoft. Walla taiwai säita, atte jukkeje jukka pajel mere ja ädtjo jurx sämma sieldes nätkemaw ko etjaskäddeje, jälla son kädä etjas. Mäddeh läh tah, kuteh läh sälgetam etjase karras jukkamusait tjada ja läh etjase situda wuoste sjaddam etjase käddejin. Ja waito almag matta mudolatjit niktet puollemwinaw ja päfsa fakkistaka jabmemest, te son tauk täja warreswuotas ja wadda jabmemi famow rubmahas pa-

jel. Jutte sälga lä sälga ja i attak matte
 taw wahaketta nikket. Tat i pälda kuoros
 wall njalme sinne, tat pälda ai tjälit ja
 peista waraw. Tat eritwalda famow juolkist.
 Ikka kotte tiäura ja warres almatz lä, ikka
 kotte nanositt son tjuodtjo juolkis nanne, ko
 son jukka muttem winajukastakait, te son alga
 stimpelbet ja kämpestet te ko tat pätsjo, jukko
 adna nipew raddi sinne. Taggarit sälga
 parga, matw jukkeje puollemwinaina lä ädtjom
 rubmahas fisa. Muttin wällahesh älbmah ja
 niszunah sätkalakkoi, ähke tiete maitet, ähke
 kula maitet, ähke wuoine maitet. Sia muo-
 toh läh warraruopsatah, sia wuoke lä sieldes, sia
 latjo lä wuoksanasah ja kaldnam warra. Mastte
 ja mantieti si läh pättam taggar wuokai? Si
 läh jukkam puollemwinaw ja läh ädtjom säl-
 gaw tjäiwai ja warrai. Almatjah kaudnoh,
 kuteh läh lappam tjudit kietaisi ja juolkist.
 Katjate siast, kotte si läh tait lappam ja
 änamusah kalkeh wastetet: „Mon lejiw akti
 wuollaken. Mon ädajiw. Ko mon ädiw, te
 päti tjäskes ja peisti mo tjudit.“ Muttemah
 tärgesteh ja stelbeh te ko suppelastah pieggasne
 ja mannes? Tantieta, atte si läh winajuk-
 kejeh. Ja särtahak, kutte winait lä jukkam,
 sjadda mangel njuotjas ja skipas. — Mi läp
 talle wuoidnam, atte puollemwina kädä al-

matjit, famotutta fia famoit, wastotatta fia muotoit, eritwalda fia lattasit, nãu atte fi äh matte tuojohet ja piebmat etjase. Kalle mi mattalime änaß hållat tai wahagi pirra, mait puollemwina faronis puotta almatjita rubmelats warreswuota kautoi. Walla mi taiwop, atte färta, kütte wall fitta, wierti miafum wittenastet, atte karras juffamusah peisteh warreswuotaw ja äneteh häggaw tai almatji lunne, kuteh tait nitkeh, taina ko fi fisadneh sälgaw. Tantieta, puorre wänaßam, ale futta munji, ko mon jaulaw: jus to warreswuot ja to hägga läpa tunji diwras ämeth, te ale jufa taft karras juffamusait!

III.

Karras juffamusah eritwaldeh jerbmew ja tjajeteh pahas takoit takatjit.

Seo almas lä nitim karras juffamusait nãu waljast, atte son i naka tjuodtjot ike wadset juolkis nanne, ainat kattja te ko stuokke ädnami ja ädaja, ike tiete maitet, ike kula maitet, ike wuoina maitet, ainat wällaha te ko jabmek allasis ja nubbita, te lä tjelga ja wisja, atte puollemwina i täsjo wall eritwalde famow juolkist, ainat ai mielait äiwest.

Jutte aft jerbmalah almah i wiellite kásset wädja ike ädnama nala ike wädjtai tuokkai. Son tietta ja tajata puorakit, atte almah taggar paikisne keppasitt tälmotowa jälla wuojetowa larkas, jälla riewwarah nuolateh so jälla tjäkses eritwalda warrestwuotaw fuste. Walla jukkeje i ussjote taggari nala. Sone i lä jerbme ussjotet. Tasse tat pätta, atte son i pala maitet, jus wiel kərbmahah ja tjuobboh jälla tädtjalakkeh suongalulun mietta tjäddäka tjäiwai. S son ussjote kudnesken nala; i son tajate, atte kait jerbmalah almatjah kalkeh pajelkättjat so ja adnet so neurebun ko mielatis juttosaw. Jutte aft juttos palla häggas äudäst ja katte etjas taggar paikist, kånne wahda lä häggai.

Walla tat kaudno ai muttem kaiweswuot, mafa kuoros wall jukkejeh kattjeh. Ko almah sämes aiken lä jukkam ja wuollaken orrom, te son lappa mielait ja jerbmew. Son alga hällat ja tämatet te ko mielatebme. Son wuoidna pärkalit, kuteh tjälleh ja alatalleh so pirra ja kätjaleh wahagattet so. Son kätjal' pindet siaw kitta jälla kaitetet siaw erit. Ja ko son i aibmote taw, te son tjuorwota nubbit, wai kalkeh pättet sunji weskken ja kaitetet pärkalit erit, kuteh waiweteh so. Walla wuorjai pattareh pärkalah, au-

dälko si läh faronisa tälwom jukkeje sielow. Son jabma taiwainušta taiwešwuotas sinne ja harmat sieldes lä kättjat so nala, ko son wällaha jabmem-waiwisne. Alde muoto lä warraruopsat, alde tjalmeh puollesh helwita täläst, alde njalme ulkos luoita wastes karotemit ja wuowdnajes luojatemit, äudälko hägga pattara rubmahešt erit.

Utte puollemwina eritwalda jerbmew, mattep mi kullat taite pakkoist, mait jukkejeh hällöh. Ko wina pajan' äiwai, te muttem sjadda kiäuran ja muttem sjadda pändan, muttem sjadda harbmat jerbmalatjen ja äiwalatjen, muttem sjadda näiden ja näu wiel; walla mi mattep ai wuoidnet taw taite takkoist, mait jukkejeh takkeh. Näu kukkew, ko almatz adna jerbmew aimon, te son tietta, mi puorre ja mi paha lä, mait almatz ädtjo takkat ja mait son i ädtjo takkat. Walla pärtäl i tierda, atte almatjah etseh kuoin kuomes ja wiesjoh rasin kuoin kuomines. Son fitta, atte si kalkeh wasšjotet ja wahagattet kuoin kuomes, atte si pelkeh ja tarroh kaskanisja. Tantieta son fitta eritwaldbet jerbmew siast. Ja reidon tasa pruko son puollemwinaw. Son kätjal' tsakketet ustow tan mangai. Ja ko almatjah algeh jukkät, te son sjadda harbmat awon, jutte son tietta, atte

näu ruwa, ko puollemwina manna fisa, te jerbme pattara ulkos ja almatjah sjaddeh te ko mätfse juttosah, kuteh heiteh kait tjabbes wiesfom-tapit ja fittet kaitotet ja pajaspär-rät kuim kuimes.

Mia rita fangakäti sinne tjätkahel alo mädde tufan almatja. Jus ton manah fia lusa ja katjatah, mannes ti lepit tanne orromen, te kalteh ättjes läsest kuoddet puollemwina nala. Muttem wasteta näu: „Mon etjiw karraš jukkamusait. Usto tai mangai sjaddai stuorabun ja kiäurabun. Mon jukkiow pajas kait, mait adniw. Walla usto lei aimon. Mon wiertiow teudet taw. Kait, mait mon teudnahiw, jukkiow mon talla pajas. Walla usto i kallanam. Te mon mangelmusta algiow nistot ja suolatet. Si waladin mo kitta suolatwuotast ja läh piejam mo tiekki patadusaw fierdatjit tan tieti.“

Muttem wasteta: „Mon lejiw akti wuolafen. Mon iw tiettam, mait mon takkiw. Walla tah, kuteh lejin laska, läh tigge äudän wittenastam, atte mon läw tämatam te ko akt wadnamielat. Mon lejiw tsuowkim windikit ja stoulait, mon lejiw käbmetam peudit ja kaitom etjam ja nubbi piktasit. Ko mon tjelgiw, te mon lejiw tjanatum kietaisit ja juolkisit ruowderiggita ja läw tall tanne ja

harbmat affiet mone lä. Im mon kalle taſte mangel, ko luowaſ päſaw, aiko winaw njalb-
mai piejat.“ Muttem waſteta: „Mon juſſiw
atti ila ädnakaw ja ſjaddiw pieriken. Te päti
mo kätai muttem älmäi, kân nala mon lejiw
mären. Ko mon lejiw tjälgoſ äiwi, te mon
tjeſſiw waſſjam ja ſon i äbbä tiettam, atte
mon lejiw mären ſo nala, walla ko wina äi-
wai pajani, te mon täppiw nipew ja tjuog-
gojiw ſo taina. Tantieta läw mon tanne.“
Muttem waſteta: „Ätt winaäſeſteje päti mo
luſa ja puokti puollemwinaw ſaroniſ. Mon
äſtiw ſuſte nubbe juſtaſtakaw nubbe mangai.
Zerbme katoi mo äiweſt ja kiereſwuot mo
waimoſt. Mon algiw kaitotet mo niſſunaw
ja räiwatet mo manait. Te päti mo wuoraſ
ja puorre wänak mia heimai, jurr ko mäi
leimen tärromen ja manah lejin tjerromen.
Son tjuodtjati ſia pällai ja warjeli ſiaw mo
wuoſte. Te mon märatiw ſagga, walbiw
nipew ja tjuoggojiw ſo taina jurr mielgai.
Son kattjai kuolpai ja jami ruwa karras
waitwiſne. Talle mon wiertiw tjäſſahet tanne
äbbä wieſſomaitew. Ja mon iw lä anſetam
puoreh wuorbew, kutte läw taſſam niſſunam
arbatjen ja manaitam attjetebmen ja läw
wuojotam wänakam niſſunaw ja manait ſur-
goi ja häjoſwuotai. Talle, iſſa ila manget,

mon tietaw, mi ämit puollemwina lä. Lat lä pärkala juffamus, maina son taffa almatjit harbmat olykkolatjen. Näu kuffew, to hägga lä mo rabbi sinne, wiertiw mon kuletet karrow puollemwina pajel ja kait tai pajel, kuteh taw fallelh nubbita. Ja mon rätkälaw Submelaw, wai son fitali warjelet kait almatjit puollemwinast ja kait etja karras juffamusait, jutte tah läh sadnast pärkala juffamusah, maikum son puokta siaw famos wuollai aikai ja ekkewai. Ja ton, kutte talle läh mo wiesfoma wijorit kullam, farno warrotakait muste kait wuoras wänakita ja kait juffejita: Allet juka, heitet juffamest karras juffamusait, jutte tah takkeh mielatebmen ja häikäteh fangakäte fluoggoita, kenne i lä haukke, ainat harbmat akkiet orrot!”

IV.

Mait jaula Submel juffaleswuota pirra?

Mi kulaimo talle adtjat, kotte muttem fanga kulati waitwew ja karrow karras juffamusai pajel ja kait tai pajel, kuteh tait wuobdeh nubbita. Son wahroti ai kait almatjit juffaleswuotast. Lauk, äudälko mi kätijop to akketet etjat fuina alde duobmoi, fittap

mi kättjat ašjiew Zubmelen pakko tjuowkasa sinne. Mi sittaa kullat, mait Zubmel jaula jukkaleswuota pirra. Ja tat lä mia wälköleswuot, atte mi ätšep alde situdaw kait mia tarboi sinne. Walla ton katjatah: Kotte mon ädtjow tiettet Zubmelen situdaw. Mi katjatep tušte: Kotte ton ädtjoh tiettet kuoi- mat situdaw? Ton wastetah: Mon ädtjow taw tiettet tan tjada, atte son pikota taw munji pakkoi tjada. Surr aktalakai ton ädtjoh tiettet Zubmelen situdaw. Zubmel lä mädde pale ja mädde lakai hällam ailes älbmai tjada. Ja mait son lä hällam, lä pajastjaletum ailes kirjai miji äppatusan, tjuototujan, puoretujan ja pakatusan rektesfärdogwuota sinne. Tantieta, jus ton sitah tiettet ja täbdät Zubmelen usšjolmit jukkaleswuota pirra, te ton ih perre wuordet, wai Zubmel kalla äppatet to njalmest njalbmai. Ton wiertih ätšet ailes tjalogi sinne, jutte tai tjada Zubmel hälla tuina ja äppata to, mi alde usšjoldemis ja situd lä jukkaleswuota pirra. Walla waiwe tan šwaidnasa pajel, kutte tietta herras situdaw ike karwete etjas ike taka alde situda milte; jon kalla karrašit pakatowet. Taste ton kulah: i lä nuokes, atte ton ädtjoh tiettet Zubmelen situdaw, ton wiertih ai wiesšot tan milte.

Te kula talle muttem wittenastemit Sub-
 melen njalmest jukkaleswuota ja winajukkeji
 pirra! Jerbmalaz Salomona tjada katjata
 son: Kannel' waiwe? Kannel' rito? Kanne
 läh haweh wille wana? Kanne läh ruopfiš
 tjalmeh? Ja tai katjalwasai nala wasteta
 son ez näute: Tanne, kanne almatjah juk-
 kaleswuotaw harjeteh ja jukkeh, mi njaro-
 tum lä lasai. Ja tafa son laseta taw wa-
 kotufaw: Me uštow ane wina mangai, ilka
 tat lä nän ruopfat ja tjuodtjo tjabbakit lasa
 sinne ja manna nän leppešlakai wuolos.
 Jutte mangemusta tat kalla kasket te ko
 kərbmai ja päštätet te ko jälga-kərbmai.
 Paštikirje 23: 29—32. Ja profeta Esajan
 tjada jätta Submel: Waiwe tai pajel, ku-
 teh tjeppeh läh jukkaleswuota sinne. Es.
 5: 22.

Kieres lätkäjam, ton kulah talle, mi Sub-
 melen usšjilmis lä jukkaleswuota pirra. Sub-
 mel i litko tafa. Son wasšjota jukkejit, son
 kulata waiwew šia pajel. Walla i lä hau-
 šte wällahet tan waiwe wuolen, maw Sub-
 mel kulata. Jesus kulati waiwew Jerusa-
 lema ja Kapernauma štabai pajel. Tat waiwe
 lei nän karras ja läšfat, atte tah štabah juo
 ädna läh nieitetum, tai šaje i kaudno tast,
 tah läh wuolos rutestowum kitta helwiti. Ukta

läsät ja karraš lä ai tat waiwe, mi wällaha juffejen pajel. Tat nieita ai so wuolos helwiti. Ja tan nala mian lä tjelga Zubmelen pakko. Son jätta apostel Paulusen tjada 1 Korr. 6: 10 naute: Winajuffeješ äš kalta arbet Zubmelen rikaw. Adtjokus te winajuffeje pättet alme-rikai? Jhi! Zubmel lä jättam: winajuffeješ äš kalta arbet mo rikaw. Kieres wänatam! Jus ton läh winajuffeje, te ton täššjai täiwoh, atte ton jabmemen mangel pätaš albmai. Juffeje orromšaje jabmemen mangel lä ulkon alme-stada jubmelheitaniš almatji kaštan, kuteš läh näideš, huoratakkeješ, albmatäddeješ, päitojubmeli räkkätalleješ ja kuteš etješ ja takkeš kielestemew. Si wuojoh kait tiwnaš tan jaurrai, mi puolla taläšt ja risšjašt, kätte juokša i jame ike tällä jadde, kätte lä tjerrom ja panekrittem. Ja mantieti šiji näu pahast manna? Tantieta atte Zubmelen märe wällaha šia pajel. Mantieti lä Zubmel mären šia nala? Taina ko ši läh juffeješ. Mannes Zubmel i kierda juffeješ? Taina ko ši läh stuorra špäjarah. Udebut mon läw wuostam, atte jukkales almatjaš škidarteh etjase äbmotakait ja tawerit ja takkeš etjase häjon, waiwafen ja štippafen. Si wuojoteš etjase nišfunit ja manait häjošwuotai ja niädai.

Muttemah käddeh etjase, muttemah käddeh nubbit. Walla äh si etje, pala ähte kudnete eh Jubmelawke. Si wajalbutteh so. Si pajelkättjeh alde armoreidoit, mai tjada son fitta fiaw jalogen takkat. Si tässjen adneh predikow ja Jubmelen pakkow. Walla kånne wall wina kaudno, tätko si kalle tjätkaneh. Täbbe si adneh jubmelteudnow. Si rätkätalleh ja tjuorwoteh pärkalit. Si tjielleh ja kuoddeh kuويم kuوimes nala. Si pekkeh ja tarroh kuويم kuوimines. Mutain pakkoin: pärkalah ja tjaiwe läh fia jubmelah. Säkus te ibmalah, atte Herra Jubmel i matte likot siji, ainat lä mären fia nala, tat Herra, kutte lä jättam: Mon iw wadde mo kudnew nubbai iwke mo rampow pästojubmelita. Säkus ibmalah, atte son wierti tappat alme ufsaw siji, kāsse i mile orainas kalka almai si spättet jälla mi suddon wasteswuotait takka. Rätkäjam! Ton katjatah: itus te ättat jukkeje päte albmai? J ättat lä kalle ain tätko pättam ike kalka tasteken mangel pättet, näu wisstast, ko Jubmel eh lä taw jättam ja näu wisstast, ko alme ja ädnam kalleh tässjanet, walla alde pakkoh äh kalka kāsset tässjanet. Luk. 21: 23.

Walla kalle alme-rika sinne kaudnoh taggarah, kuteh läh orrom winajukkejeh, walla

aitša! si läh heitam winait jukkamest ja läh ätsäm ja taudnam armow armoaiken. Ton katjatah: Kotte tat lä matteles? Mon koit täbdäw muttemit, kuteh läh kätjalam heitet jukkamest, walla tässjai. Winausto lä wast tsakkajam ja äitam siaw. Si läh te ko piädnaak matšam etjase wuoljanasaiti ja te ko swine, jukko lä pasjatam, läh si ädäsišt pädwotam etjase ripala sinne. 2 Petrus. 2: 22. Kieres wänakam! Mon tietaw äutaw reidow, jukko wišsast aibmot' pätket jukkaleswuota kiäurafumus tjadnasit ja luowas luoitet sangaw aikai ja ekkewai. Ja taw reidow mon sitaw mielainam wuofetet tunji tan wastatusen tjada, maw mon kalkaw waddet tan katjalwasen nala:

V.

Man tjada jukkaleswuota tjadnasah pätkaneh?

Mi läp kättjom jukkaleswuotaw sami pahamus wasšjolatjen. Mi läp kätjalam wuofetet, atte tat näu lä. Mi läp wuofetam, man olykkolaz tat almaz lä, kutte lä swainas jukkaleswuota wuolen. Mi läp wuoidnam, atte jukkaleswuot lä edne mäddelakaz suddoita ja mäddoita. Mi läp jaulam, atte jukkeje wa-

jalbutta Zubmelaw ja rätkätällä pärkalit ja Zubmelen pakko milte manna sunji mangelmusta pahast: alde nätkem lä ekkewe jabmem. Mi läp ai kullam, atte i lä keppat tjäutet etjas luowas jukkaleswuota famost. Mäbbeh läh taw kätjalam, walla tässjai. Si läh ruwa kattjam wast sämma niäda. — Tekus jukkeje i matte tjäutatallat jukkaleswuota wuolde? Jtus lä sunji matteles pässat jubmelheitanasen karvas jabmemest? Tan nala mi wastetep: Son matta tjäutatallat. Son i tarpahje jabmet te ko jubmelheitanes. Ton kätjatah: Man tjada son tjäutatalla, man tjada jukkaleswuota tjadnasah kalkeh pätkanet? To katjalwasah läh aiwe ainesah ja anseteh wastatusaw. Ja mi sittäp tan armo milte, matw Zubmel wabba, wastetet tai nala. — Ewangelista Lukasen wuostas kapitalesne mi lätkäp Zakariasen kitomlaulomaw, mi kullo näute: Hewetum lekes Herra Israela Zubmel, jutte son lä äppam ja länestam almoges ja lä pajastseggim miji jalogwuota tjärwew Dawiden etjas teudnaren lätesue, näuko son tälen jättam lä ailes profetais njalmen tjada, atte son sitai tjäutet miaw mia wasjjolatjai ja kail sia kietaijt, jukkoh miaw wasjjoteh, wai kässe mi läp pässam mia wasjjolatjai kietaijt, mi kallaimme teudnahet so

äh
on
oit
tet
ast
ko
te
jst
af.
iw
es-
oi-
iw
an
det

ja-
et,
an
uk-
tte
ja
ja-

pallotaka ailešwuota ja rektēsjärdogwuota
 ſinne. Wuoras Zakarias heweta ja rampo
 Herra Zubmelaw tan äudäst, atte ſon lä
 äppam almoges. Ja alde mäffe lei, wai
 ſon kallai tjäutet miaw mia waššjolatjaiſt
 ja kait tai kietaiſt, kuteh waššjoteh miaw. Ta-
 ſte mi kullap, atte mia pirra kaudnoh waš-
 ſjolatjah, kuteh waššjoteh miaw ja kai kietai-
 ti mi läp kattjam. Mia waššjolak pärkäl
 pirramanna nauko kiljoje lejan, ätſen, käw
 ſon matta niellat (1 Petr. 5: 8). Son
 tjakfeta almatja lunne pahäs uſtoit ja ha-
 litemit, mai tjada ſon famow ädijo ſo pajel.
 Jukkalešwuot lä ai pärkaleſt ja tan tjada
 ſon ſmirje karra riggitas ſo pirra. Tanti-
 tieti lä jukkalešwuot nau kiäura waššjolak,
 atte tah almatjah äh lä mäddeh, kuteh läh
 etjaſe famoin tjäutam etjaſe ſo wuolde. Walla
 mian lä ätt Väneſteje, käw Ättje kierešwuot
 lä rajam mia luſa. Alde namma lä Jeſus
 Kriſtuſ. Son lä pättam tjäutatjit miaw
 waššjolatjai kietaiſt. Son lä tat wekſabu,
 kutte päтта ja pajelwidne taw wekſakaw ja
 eritwalda alde warjoit, mai nala ſon tär-
 woſtalai ja juokka alde kaunit. Luk. 11:
 21—22. Tantiyeti pitotowai Zubmelen Pär-
 dne, wai ſon kallai täššjetet pärkala pargoit.
 1 Joh. 3: 7. Son wäja ai pättet jukkaleš-

wuota tjadnasit ja luomas luoitet kaitait,
 kuteh läh tan swaidnasah, sjuokateh, warrteh
 ja luojoh tan wuolen. Ko son patta waimo
 sija, te wierti jukkaleswuota pärtäl pattaret
 ulkos ja almatz ädtjo juste famow teudnahet
 Herra Zubmelaw pallotata i kuoros wall
 aileswuota ja rektesfärdogwuota sinne, ainat
 ai tjälgošwuota sinne. Walla mi lä wiffe
 taja, atte kait almatjah äh heite winait juk-
 kamest ja sjadba tjälgošen, kasse Zubmel ek
 lä sjadbam almatjen, wai son kallai tjäutet
 miaw ai jukkaleswuota swainaswuotast? Man-
 nes kaudnoh näu ällö winajukkejeh ädnama
 nanne ai taggar almatji kaskan, kuteh mana
 rajest läh kullam taw haufkes jakaw Zubme-
 len kierešwuota pirra Jefus Kristusen tjada,
 atte son i sita äntanke sjudbara jabmemaw,
 ainat wai sjudbar järgäla etjas ja wiesjo,
 jälla näuko pakko etja paiten kullo: Zubmel
 sitta, atte kait almatjah kalleh tjäutetowet
 ja sadneswuota täbdämi pättet — mi wier-
 tet katjatet, mannes kaudnoh tauk näu ällö
 jukkales almatjah mia kaskan? Mi äp tar-
 paje wastetet tan nala. Zubmel wasteta ek
 tan nala pakkos sinne. Son jätta muttem
 profeta tjada: Mon kalgew kietam äbbä
 peiwew kullogattes almoga pajel, jukko etjas
 jurtaki milte wadsa tan käino nanne, mi i

lä puorre; ja Väneſteje wierti kuidet etjas aiken almatji pajel: Man taiwai läw mon ſittam tjägget tia manait, näuko wuontſa tjägga tjulattes jäjis wuollai, walla — ti epit lä ſittam. Taſte mi kullap, atte juſ Submel ädtjoli taſſat näuko ſon ſitta, te i kaudnolulu aktat waſtes ſubdar. Walla Submelen uſſjolmah äh lä mia uſſjolmah ja Submelen ſitud i lä mia ſitud. Umatjah läh kullogattes almog, kutte etjas ſituden milte wadſa käino nanne, mi i lä puorre. Juftejeh wandarteh juſſaleſwuota niallkes käino nanne. Submel kättjo ſiaw ruoptot, walla muttemah äh äbbä kula alde jenaw; pärtal lä tappam ſia peljit kullameſt. Muttemah kiſ kulleh alde kättjoje jenaw, walla äh jäkate taw. Anamus äſe juſſejiſt i mäddole iſe wuoine wahagaw, äudälko lä ila manget mäddolet ja ädtjot wekkew. Si kättjeh helwiti ja iſſalaz waiwai. Täbbe ſi kalle ſangarteh ja kadnjalit kälketeh tantieti, atte ſi äh ſittam armoaiken heitet juſſameſt, waiſto Herrä Submel näu taiwai ſalai ſiji armofietas, wai käſali ſiaw pajas juſſaleſwuota tuolwaſt. Walla ko almag lä akti täkko pättam, te i liſi ſangartet ja kadnjalit kälketet, te i kaudno taſt wärro ſuddon ändaſt, walla akt alwoſ duobmon wuordatallem ja puolleje haddo,

jukko kait jubmelheitanafit läptet kalka Ebr.
 10: 26, te Jubmel i lä taft armotes attje,
 ainat näkketeje tässä. Te juddar kulla, man
 harbmat sieldes lä kattjat elleje Jubmelen
 tietaiti. Ebr. 10: 31. Waibe almatjah lu-
 lun ussjotet tan nala, mi pättet kalka tan
 wiesfoma mangel, te si äh lulu wiesfot äd-
 tjen usto milte, walla si kaddalulun ädtjelaz
 ustoit ja halitemit wuoigenen tjada, käw Jub-
 mel wadba kaitaiti, kuteh rätkäleš so tan
 pirra Jesus Kristusen naman. — Puorre
 lätkäjam! lähtus ton jukkeje? Ton läh kul-
 lam, atte Jubmel lä mären jukkeje nala. Si äh
 kalka arbet alme ritaw. Jubmelen märrē
 pisso fia nanne kait ekkewesne. Ja alde märrē
 lä läšfat, ja äbbä wärälben ja kait tan al-
 matji märrē i lä näu läšfat ja tarra, to
 Jubmelen märrē. Wänatam! Jus ton läh
 jukkeje, te ton wällahah Jubmelen märrē wuo-
 len ja ton ih päte almai, ainat ton kattjah
 helwita waiwai. Walla ain lä kajom-käino
 rappaš. Ton wiesoh ain armoaiten ja äd-
 tjoh kullat sakaw Jesus Kristusen pirra, kutte
 lä wäraldi pättam juddarit tjäutatjit. Je-
 sus Kristus, tat sadnes weike-kärbmai, kutte
 lä harwetum mia pahataloi tieti ja räiwa-
 tum mia juddoi tieti, son tjuodtjo ain to
 waimo ukša äudän ja tšabma tan nala ja

fitta pättet fiſa. Se tjäuteje lä tunji lafa-
 bun to tat wänat, kutte tjätkaha to paldan.
 Walla ifka ſon lä näu laffa, fitta ſon pä-
 tet lafabui. Son fitta pättet waimo fiſa.
 Walla tat päta to nala, juſ ſon ädtjo tätko
 pättet. Taut, kula, juſ ton ſitah jukkaleſ-
 wuotaſt luowas päſſat ja ſalogen ſjaddat, te
 ton tarpahah ädtjot ädä waimow, jutte to
 waimo lä juokkelataſ pahawuota peſſe, taſte
 ulkoſmanneh paha jurtaſah, käddeſ, huora-
 wuot, ſtekeſ ellem, ſuolawuot, were witte-
 naſtem, albetem j. n. w. Taſte ulkoſmanna
 ai jukkaleſwuot. Walla mattahkuſ ton erit
 piejat taw pahas waimow ja waddet allafat
 ädä ja rainas waimow? Konogis Dawid
 tarpahi rätkälet näute: Herra, ſjudnjete mo
 ſinne rainas waimow! Tätkuſ ton puoreb
 konogis Dawideſt? Jhi! Tat mi lä räga-
 tum ädtjeſt, tat lä ädtje. Ja kalle ton läh
 näuko etja almatjah rägatum ädtjeſt. Walla
 ädtjelataſ miella lä waſſje Zubmelen wuoſte.
 Se ton waſſjotah Zubmelaw tan ſajai, atte
 ton kallah eſſet ſo äbbä waimoſtat ja äbbä
 ſieloſtat, kailaiſt ſamoſtat ja äbbä mielaſtat.
 Walla man tjada mon pätaſ tan wuoſai,
 atte mon eſſaw Herra Zubmelaw ja taſaw
 albe budai milte? Tan tjada, atte ton pa-
 jah Zubmelaw waddet tunji rainas waimow.

Ja Submel kalka waddet tunji rainas waimow nau wisjast, ko son ez räkkäla näute: Bardnam, wadde munji waimot; mon kalkaw eritwaldet waimow kiergest ja waddet waimow ädtjest. Te wadde waimot Herra Submelasat! Wadde to rubmahaw wärron, jukko lä elleje, ailes ja Submeli likodates! Ton katjatah: kotte mon mattaw waddet waimom Submeli? Mi katjatep: man tjada fangatatteje Philippi stadan waddi waimos Submeli? Ton wastetah: tan tjada, atte son takai nauko Paulus ja Silas kättjoita so. Son jalki Herra Jesusen nala. Taka ton jämmalai! jafke Herra Jesusen nala, te ton ädtjoh rainas waimow ja kalkah wuoidnet Submelaw! Jakkon tjada manah ton Jesus Kristusen waibmoi ja tat sjabda litto to waimo ja Jesusen waimo kastan, man tjada to waimo sjabda ädä ja rainas waimon.

Walla maggar waimo lä, taggarah läh wiesjomtapeh. Kässe waimo lä paha, te lä wiesjom paha. Akt paha muorra kuodda paha sjaddoit. Kässe waimo lä Jesusest rainasen takatum, te tat lä rainas ike kuodde paha sjaddoit; tat kuodda puorre sjaddoit. Jukkaleswuota fajai pättä tjälgošwuot ike aktat kristages matte jukkaleswuota tuolwan wiesjot, ainat son wiesjo tjälgošlafai. Ja son i mat-

teke etjalakai wiesjot, jutte Zubmelen salog-
 takkeje armo äppata miaw, wai heitalime
 jubmellatteswuotaw ja wäralden ustoit ja
 wiesjolime muddallakai, rektesfärdoglakai ja
 jubmelwuokasitt tane wäralden, jälla näuko
 mia äppatusattje Duther äppata miaw nubbe
 artikelen: Jesus Kristus mia Herra lä tjäut-
 tam, länestam ja widnim mo eritlappom ja
 duobmetum almatjaw kaikait siddoist, jabme-
 mest ja pärkälä famost, wai mon luliw sjad-
 dat alde äbmen, orrot ja wiesjot so wuolen
 alde rifan ja teudnahet so ekkewe rektesfär-
 dogwuotan, maineteswuotan ja salogwuotan.
 Apostel Paulus wafota: Wiesjot Wuoi-
 genen milte, te epit kalla älletet ädtjen waino-
 temit ja pargoit, mai lätkäi son lätkä ai jukka-
 leswuotaw, jutte tah, kuteh Kristusen ämeh
 läh, si kruosinauleteh ädtjesä alde waino-
 temi ja ustoi kum.

Kieres lätkäjam! Taste ton kulah, atte
 jukkaleswuot ja kristalatswuot äh matte akte-
 towet.

Mi lä te puoreh, juoko orrot jukkales-
 wuota swainas jälla kristalatswuota manna?
 Tan nala wasteta apostel Paulus näute: Zub-
 melen pallo lä kaikaiti aukokes ja adna jat-
 tow talats ja pätteje eslemen pirra; ja Mo-
 ses sitai puorebut kierdat pahaw Zubmelen

almogin ko adnet suddon aikajats nittemew ja son ani Kristusen albetemew stuorab pändawuotan ko kait Egypta tawerit. Pierez lätkajam! Ton jaulah marje: Kalle mon sitaw kristagis orrot, walla iw mon tuosta wuordnot tan nala, atte mon mattaw äbbänis heitet winait nittemest. Mielainam mon taw sitalim, walla ko almatz wuoidna, kotte nubbeh jukkeh ja läh awon ja ko almatz tasa wiel pinnaw smakko, te kätšaja wuoras winausto pajas ja tat i lä keppat tjuodtjot tan wuoste. Kall almatz mangebüt ädtjo taiwai fangartet ja kadnjalit kälketet tan tieti, atte son ädäfišt lä pädwotam etjas jukkalesiwuota tuoltwaina. Puorre wänakam! Kula, mait apostel Johannes jätta: Kait, mi räгатum lä Submelest, pajelwidne wäraldaw ja tat lä widnek, jukko pajelwidne wäraldaw, mia jalko. Taste mi kullap, atte almatz jakkon tjada wäja pajelwidnet äbbä wäraldaw, tat lä kait wäraldats ustoit ja halitemit. Tanti, puorre wänakam, näu ruwa ko winausto pajana to lunne, te rätkäle: Herra, lasete munji jakkow! Herra, wekkete mo, mon hätkänaw! ja pattare Jesusen kruosse wuol-lai ja kättja Jesusen nala, kotte son lä hawetum mia pahatakoit tieti ja räiwatum mia suddoi tieti, te ton ädtjoh wuoidnet, man wa-

stes färtlafats suddo lä Zubmeli ja man harb-
 matit Zubmel taw wasjjota; ja ton ih matte
 teudet uftow, ton rätkalah ja ädtjoh famow
 pajelwidnet uftow. Ja mia kieres Vänefteje
 ets lä wuofetam miji, kotte mi mattep kattet
 etjame suddoift, ko fon jätta: Jus to älfes
 tjalme wärreta to, te kaito taw ulkos ja
 tjaffe taw erit, jutte puoreb lä tunji, atte
 aft to lattafift kato, ko äbbå to rubme kalfa
 tjaffetowet helwiti. Ja jus to älfes kietta
 wärreta to, te tjuola taw ja palfeste etjat
 lutte, jutte puoreb lä tunji, atte aft to latta-
 fift kato, ko äbbå to rubme kalfa tjaffeto-
 wet helwiti. Taina Vänefteje äppata miaw,
 kotte mi kallap kattet etjame tjalme uftoft ja
 ädtje uftoft. Äp mi perre tjalmi kättjat äpfe
 kietai tuottet taggar atait, juffkoh matteh lai-
 det miaw kättjelebmai ja peifteh mia fieloit
 Taste lä aiwe tjelga, atte jubmelpallolats al-
 mats i perre febrew adnet jubmelheitanafa-
 lum ja atte ätt tjälgoß almats i perre tjälka-
 het winaäsefteje talon ja kättjat, kotte alma-
 tjah juffeh ja adneh tjabba jubmelteudnow
 karvotemin ja tärromin. Tan fajai fon wierti
 karwet taggar fajit, ja fon perri läkkät ja
 ajatallet Zubmelen paffow ja taste walbet
 allafis änan tjuowkafaw ja famow wandar-
 tet almelats Ättje fituda milte.

Kieres fameh! Tall ti lepit kullam, mi jukkaleswuot lä ja mait tat parga. Ti lepit ai kullam, atte Zubmel fitta tjäutet tiaw tan wastes wasjjolatjen karras kietaišt Bardnes Jesus Kristusen tjada ja atte Jesus puolla ustošt, wai son ädtjoli tjäutet tiaw färtlakats suddoswainaswuotast ja firtet tiaw Zubmelen manai härloges frijawuotai.

Waljet udne, käw ti sittapetit teudnahet! Waljet Zubmelen ja pärkala kaskan! Jus ti waljepet Zubmelaw tia Herran, te muitet, atte ti wiertipetet heitet jukkamešt, jutte jukkales almatjah äh päte alme rikai. Walla jus ti waljepet pärkalaw tia herran ja sittapetit alde ämeh orrot, te lä läppe juffat, ja pärkal likko harbmatit taita almatjita, kuteh läh stuorra juffejeh. Walla mangemušta manna fiji pahast. Sia orromšaje talka šjaddat ekkewen tällä, mi pärkali ja alde engelita karwetum lä. Walla färt, kutte jakka Herra Jesusen nala ja rainetowa tan wara tjada, mi kälga alde kruosšest suddoi andagas luoitemi, ja wiesšo rainasift ja tjälgošlakai, son i tarpähe pallat jabmemest ja duobmost. Kässe jabmemaike pättä, te Zubmel wadda sunji šalog jabmemaw ja armost walda šo tate waiwes wäraldest etjas lusa albmai. Puorre fameh! heitet pärkalaw ja jukkales-

vuotaw teudnahemest ja waljet Jefusaw ja
tjalgošvuotaw tia äfen, te ti ädtjopetit wies-
sot kait effewesne. Ja tafa waddus Jub-
mel tiji armos ja famos Jefus Kristusen
tjada! Amen.